

TÜRKİYE SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

**YÖNETİM KURULU BAŞKANI
TUNCAY ÖZİLHAN'ın**

**“ENFLASYON ve BÜYÜME DİNAMİKLERİ:
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE IŞIĞINDA
TÜRKİYE ANALİZİ”
RAPORU**

**TANITIM TOPLANTISI
KONUŞMASI**

**13 Ocak 2003
Çırağan Sarayı**

Sayın Bakanım, değerli konuklar, değerli basın mensupları

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün, “Enflasyon ve Büyüme Dinamikleri” başlığı altında, Türkiye ekonomisinin en önemli sorunsalını tartışmak üzere biraraya gelmiş bulunuyoruz.

Türkiye, siyasi istikrarsızlığın, ekonominin ihtiyaç duyduğu yapısal reformların yapılamamasının ve mali disiplinin sağlanamamasının kaçınılmaz sonucunu birbirini izleyen krizler ve işsizlik olarak yaşadı. Tüm toplum olarak gelirden ve servette ciddi kayıplar yaşadık. Gelecek umutlarımız azaldı.

Şubat 2001 sonrasında belki de ilk kez, yaşanan krizlerden bir nebze ders aldık. Son iki yılda, hem özel kesim, hem de kamu kesimi yeniden yapılanma çabasına girdi. Bu dönem, mali disiplinin sağlanmaya çalışıldığı, bankacılık sektöründe uzun yılların birikimi olan sorunların çözülmesi açısından önemli adımların atıldığı ve yapısal reformların hız kazandığı bir dönem oldu.

2002’nin son çeyreğinde bu çabaların meyvelerini almaya başladık. Enflasyon 1982’den bu yana ilk defa % 30’un altına indi. İhracat, yurtdışındaki tüm olumsuz koşullara rağmen rekor artış gösterdi. Borç stokunun GSMH’ya oranı gerilemeye, ekonominin geleceğine ilişkin beklentiler iyileşmeye başladı.

Ancak, yeniden yapılanma sürecini tamamlayamadan seçim atmosferine girdik. 4 Kasım seçimlerinden tek parti iktidarı çıkması, piyasaların hükümetin henüz hiçbir icraatını görmeden olumlu tepki vermesiyle sonuçlandı. Türkiye’nin geleceği için umutlanmasını sağlayacak bir zemin doğdu.

Bu zemin, toplumun önemli bir kesiminin ciddi beklentilerle iktidara getirdiği hükümet için de paha biçilmez bir fırsattı. Ekonomiye tümüyle sağlığına kavuşturduktan sonra, ülkeyi sürdürülebilir büyümeye taşımak için uygun bir moment yakalamıştı.

Ne yazık ki hayat beklediğimiz biçimde gelişmedi. Bugün, bu büyük fırsatın her an elimizden uçup gitmesinin endişesini yaşıyoruz.

Bu fırsatın kaçırılması noktasına gelişimizin bütün sorumluluğunu hükümete yüklemek bir açıdan bakıldığında haksızlık gibi gelebilir. Hükümet daha görevi devralır almaz, tek bir icraata fırsat bulamadan, Avrupa Birliği meselesi ile uğraşmak zorunda kaldı. Ardından önüne Kıbrıs meselesi geldi. Bunlar onyılların sorunlarıydı. Dahası, bir de kapımıza savaş dayandı. Bu süreçte, hükümetin kendi politikalarını yürürlüğe koyma bakımından elinin yeterince serbest olmadığı da ileri sürülebilir.

Bir başka açıdan baktığınızda ise hükümet olmak, iktidar olmak, işte tam da böyle dönemlerdeki icraatla ölçülecek bir olgudur. **Kaptanın mahareti fırtınalı sularda ortaya çıkar.**

Toplum, hükümetten tek parti iktidarının gücüyle, toplumsal uzlaşma zemininde, istikrarlı ve kararlı bir icraat beklerken, tam tersi bir manzarayla karşı karşıya kaldı:

Seçimden zaferle çıkmış bir iktidarın hiç ihtiyaç duymaması gereken popülist söylem ve uygulamalar...İstikrar programının gereklerinin kavranmamış olduğunu gösteren

icraatlar... Tenkitleri değerlendirmek yerine onlara sert tepki göstermeyi seçen bir yönetim anlayışı... Çok başlılık ve birbiriyle çelişen tutum ve beyanlar... Koordinasyonsuzluk... Parlamento içi ve dış muhalefetle, sivil toplumla, bürokrasiyle gerekli diyalgn kurulamaması...

Her biri henüz zihnimizde çok taze olduğu için bunlarla ilgili somut ayrıntılara girmeyeceğim. Yalnızca, **“Türkiye kritik bir dönemden geçerken, ihtiyaımız olanlar bunlar değil”** demekle yetineceğim.

Piyasalar, reel sektör ve toplumun geneli, her iddialı başlangıca umutla bakar. Geleceğe ilişkin iyimser bir bekleyiş ortaya çıkar. Ancak, bekleyişlerin bozulması kolay, tekrar iyileşmesi ise çok zordur. Geçmiş tecrübeler bunu çok açık biçimde göstermektedir.

Güçlü bir tek parti hkmeti olmak başarıyı kendi başına garantilemez. Başarıyı getirecek olan doğru politikaların, uyum içinde, net bir şekilde ve ısrarla uygulanmasıdır.

Ülkemiz, ite olduğu kadar dışta da çok kritik bir dönemin içindedir. Ülkemizin dış gelişmeler karşısında en az etkilenmesi, gerektiğinde başını dik tutabilmesi açısından mali disiplin hayati önem taşımaktadır. Mali disiplindeki gevşemeler nedeniyle ekonomisi kırılganlaşan bir ekonominin dışsal şokları kaldırması mümkün değildir.

Enflasyonun kontrol altında tutulması, kamu borç stokunun azaltılması ve istikrarlı büyümeye geçişin sağlanması hl Türkiye’nin temel sorunları olmaya devam etmektedir.

zm, öncelikle mali disiplinden geçmektedir. **Mali disiplinden ödün verilmesi, sorunları hızla artıracak, ülkeyi yeni krizlerin eşiğine getirecektir. Ülkemizin yeni ekonomik sıkıntıları yaşamaya tahammülü yoktur.** Bu nedenle; **Hkmetin, mali disiplini bozacak, enflasyonla mücadeleyi aksatacak adımlardan özenle kaçınması gerektiğini, toplumun çıkarının burada olduğunu hatırlatmakta yarar görüyoruz.**

Ayrıca, alınan kararların kendisi kadar, kararların hangi şeffaflıkla alındığı, ne kadar ikna edici olduğu ya da kamuoyuna hangi açıklıkla anlatıldığı da önemlidir. Hkmetin piyasalarla iletişime önem vermesi, bürokrasiyle, sivil toplumla, muhalefetle işbirliğini güçlendirmesi şarttır.

Açıklık politikasının gereğinden söz ederken Hkmetin yaklaşan savaşla ilgili kararsız ve kapalı tutumuna da değinmeden geçemeyeceğim.

Savaşı kimse istemez. Savaş, getireceği yıkımın ls asla önceden kestirilemeyecek bir afettir. Sorunların barışçı yoldan çözümünü aramak elbette birinci öncelik olmalıdır.

Ancak, dünya dengeleri içinde tek başınıza bu çözümü retemeyeceğiniz bir noktaya geldiğinizde, yapılacak şey, zararı en aza indirecek, kayıplarınızın telafisini en yüksek düzeye çekecek önlemleri alarak, desteğinizi gerçekçi bir düzeyde tutarak, mttefiklerinizin yanında yer almaktır. Türkiye, demokratik bir ülke olarak, hiçbir zaman totaliter bir rejimin yanında yer almamalıdır. AB’nin konuyla ilgili tutumu yakından ve dikkatle izlenirse, meşruiyetle ilgili hissedilen sıkıntılar da büyük ölçüde ortadan kalkar.

Ayrıca toplum, gelişmeleri ve bunun gereklerini anlayacak olgunluğa sahiptir. Yeter ki anlatmasını bilin.

Kararsızlık, bizi, kurulacak yeni dengelerin dışında bırakabilir. **Yalnız kalmış bir Türkiye, geleceği olmayan bir Türkiye’dir.** Avrupa Birliği için mücadele etmek, Kıbrıs’ta kalıcı ve adil bir çözüme kavuşmak için varımızı yoğumuzu ortaya koymak da işte bu nedenle zorunludur.

Hükümet bu karmaşık sorunlarda açık ve kesin tutumlar benimsemeyi kendisi ve iktidarının geleceği için riskli görüyorsa, ödeyeceği bedelin hesabını yapıyorsa, o zaman toplum olarak şunu sormak hakkımızdır:

Bu toplum, istikrar programını ve yapısal reformları, ağır bir bedel ödeyeceğini bile bile desteklemedi mi? Daha hiçbir icraatını görmeden piyasalar hükümete kredi açtığında, bilerek bir riski üstlenmedi mi? Kıbrıs’ta çözüm için sesini yükseltenler hükümetten daha az mı risk alıyorlar?

Yapılanların ve yapılmayanların bedelini de kazancını da toplumca adil olarak paylaşacağız. Ancak tarih önünde sorumluluk her durumda hükümete ait olacak.

Değerli konuklar,

Bugün, sağlıklı büyümenin yollarını tartışmak için biraraya geldik. Ancak, artık sokaktaki insan dahil hepimizin çok iyi bildiği gibi, Türkiye, yalnızca jeolojik olarak değil, ekonomik ve jeopolitik olarak da bir fay hattının üzerinde. Geleceğimizi inşa ederken, sağlam bir zemine basmak, temellerimizi sağlam atmak ve çağın gereklerine uygun bir şekilde yapıyı yükseltmek zorundayız. Bu yüzden, yaşadıklarımıza geniş bir perspektiften bakmalı, eleştirel olmalı ve eleştirilerden yararlanmalıyız.

Dünyanın ve Türkiye’nin içinde bulunduğu konjonktür bize hata yapma lüksü bırakmıyor. Geçmişteki hatalarımızdan yeteri kadar ders aldığımızı ve kriz yönetimi konusunda güçlü bir birikim oluşturduğumuzu tüm dünyaya göstermek zorundayız. Türkiye ekonomisinin bundan böyle oturacağı büyüme yolu, mutlaka krizlere dayanıklı bir yol olmalı.

Değerli hocalarımız, Doç. Dr. Kamil Yılmaz, Doç. Dr. Cevdet Akçay ve Doç. Dr. Emre Alper, bu yolun haritasını sağlıklı bir biçimde çizebilmek için geride bırakmamız gereken bir tartışma konusuna ışık tutacak bir çalışma gerçekleştirdiler.

Bu çalışma bize enflasyonla mücadele etmeden, enflasyonu kalıcı bir şekilde tek haneli rakamlara indirmeden, büyüme potansiyelimizi artırmamızın mümkün olmadığını, hem Türkiye’nin hem de diğer ülkelerin verileriyle net olarak kanıtıyor. Bu mücadelenin başarısı ise, yapısal reformların geri dönüşler olmadan tamamlanmasından, kamu maliyesindeki disiplinin korunmasından, yatırım ortamının iyileştirilmesinden ve bu alanlarda elde edilen kazanımları garanti altına alacak bir siyasi sistemin inşa edilmesinden geçmektedir.

Un var, şeker var, süt var. Ocağı yakıp işe koyulalım artık... Öyle bir ortamdan geçiyoruz ki, ancak, kararlılık, açıklık ve işbirliği içinde, birlik ve beraberliğimizi koruyarak ülkeyi düze çıkarabiliriz. Şu an için ortalık biraz karanlık gibi gözükse de, unutmayalım ki, en karanlık an, güneşin doğmasından önceki andır. Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.